

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัส พระราชทานแก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือในโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทและรับพระราชทานเหรียญลูกเสือสดุดี ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2526 ซึ่งมีใจความตอนหนึ่งว่า

“...การมีวินัย มีความสามัคคี และรู้จักหน้าที่ ถือกันว่าเป็นคุณสมบัติสำคัญประจำตัวของคนทุกคน แต่ในการสร้างเสริมคุณลักษณะสามข้อนี้ จะต้องไม่ลืมว่าวินัย สามัคคี และหน้าที่นั้น เป็นไปทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งย่อมให้คุณหรือให้โทษได้มากเท่า ๆ กันทั้งสองทางเพราะฉะนั้น เมื่อจะอบรมจำเป็นต้องพิจารณาให้ถ่องแท้แน่ชัดก่อนว่าเป็นวินัย สามัคคี และหน้าที่ที่ดี คือปราศจากโทษ เป็นประโยชน์ เป็นธรรม ไม่เคลือบแฝงไว้ด้วยสิ่งชั่วร้าย เช่น วินัย ก็ต้องไม่ใช่วินัยเพื่อตน เพื่อหมู่คณะของตนเท่านั้น ต้องเป็นวินัยเพื่อคนทุกคน เพื่อคนส่วนใหญ่ เป็นวินัยที่ถูกต้อง ที่เป็นการสร้างสรรคทำนองเดียวกัน การสามัคคีกันทำการหรือทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งก็ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล มิใช่เพื่อการเพิ่มพูนประโยชน์เฉพาะพวกตน แล้วเบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อนเสียหาย จึงเห็นได้ว่าการสร้างวินัย สามัคคี และความรู้จักหน้าที่ให้แก่เยาวชนต้องกระทำด้วยความเพ่งพินิจอย่างละเอียดถี่ถ้วนเป็นพิเศษ มิฉะนั้นจะไม่บังเกิดผลที่พึงประสงค์หรือชั่วร้าย อาจกลับกลายเป็นการทำลายอนาคตและความเจริญมั่นคงของชาติไปได้...” (สำนักราชเลขาธิการฯ, (2532) และยังมีช่วงหนึ่งของพระราชดำรัสพระราชทานเนื่องในวโรกาสต่าง ๆ ดังนี้ “...ข้อสังเกตที่ประทับใจของข้าพเจ้าในระหว่างที่อยู่ประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ ข้อหนึ่งก็คือ ถ้าประเทศไหนประชาชนมีระเบียบวินัยดี ประเทศนั้นก็เจริญและอยู่ในฐานะดี ความเข้าใจในการรักษาระเบียบวินัยนี้แหละย่อมเป็นปัจจัยสังคมอันหนึ่ง จะนำประเทศชาติไปสู่ความเจริญวัฒนาถาวร ข้าพเจ้าขอฝากความคิดนี้ไว้กับท่านทั้งหลายด้วย...” (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 32) “...คนที่มีระเบียบวินัยนั้น เป็นผู้ที่เข้มแข็ง เป็นผู้หวังดีต่อตนเอง เป็นผู้ที่จะมีความสำเร็จในอนาคต การปฏิบัติด้วยความมีระเบียบวินัย การปฏิบัตินั้นสำเร็จ...” (ถตินันท์ สมุทร์ทัย และคณะ, 2560 : 1)

จากพระราชดำรัสดังกล่าวบ่งบอกถึงความห่วงใยของพระองค์ในเรื่องคุณภาพของคนไทยในปัจจุบันโดยเน้นที่อนาคตของชาติคือเด็กและเยาวชน ที่มีปัญหาเรื่องพฤติกรรมและระเบียบวินัย ถ้าหากขาดการอบรมสั่งสอนที่ดีจากครอบครัว โรงเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแล้ว ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่มีคุณภาพ กระทำผิดกฎ กติกา ของสังคม และที่สำคัญคือการ

กระทำผิดต่อกฎหมายบ้านเมือง เป็นอาชญากร หรือต้องโทษ ในที่สุด ส่งผลเสียอย่างร้ายแรงต่อสังคม และประเทศชาติ

การเสริมสร้างให้คนไทยมีวินัยเป็นส่วนสำคัญในการยกระดับคุณภาพของคนไทย นายกรัฐมนตรี (พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา) จึงได้ให้ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการไว้เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาคนไทย โดยเฉพาะค่านิยมหลักข้อ 8 ที่ระบุว่า “มีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่” ทั้งนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะทำให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานในข้อที่ 1 ว่า “มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง” (ฤตินันท์ สมุทรทัย และคณะ, 2560 : 1)

การสร้างวินัยให้เกิดขึ้นกับคนในชาติ จำเป็นต้องเริ่มแต่วัยเยาว์ ซึ่งเป็นวัยที่กำลังสร้างลักษณะนิสัยและต่อเนื่องถึงวัยเรียนเพราะจะมีกระบวนการเรียนรู้ คิดอย่างมีเหตุผลตามลำดับพัฒนาการของวัย ทุกสถาบันในสังคมจึงมีบทบาทในการปลูกฝังการมีวินัยให้แก่คนในชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น ผู้บริหาร คณะครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ควรร่วมมือกันพัฒนาวินัยของนักเรียนภายใต้แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) (เรวณี ชัยเขาวรัตน์, 2556) บทบาทของครูในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงและการจัดการศึกษา จะต้องเปลี่ยนจากการเน้นที่การสอนของครูเป็นเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน และเปลี่ยนจากเน้นที่การเรียนของแต่ละบุคคล (Individual Learning) มาเป็นเน้นที่เรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม (Team Learning) วินัยเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญในการจัดระเบียบสังคม โดยเฉพาะการสร้างวินัยในโรงเรียนเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ซึ่งกุญแจแห่งการสร้างความสำเร็จก็คือ การสร้างวินัยในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เป้าหมายที่สำคัญของการศึกษานอกจากจะให้นักเรียนมีความรู้แล้วสิ่งที่มีความสำคัญควบคู่ไปกับการเรียนการสอนก็คือ การสั่งสอนอบรมเยาวชนให้ประพฤติดีเป็นผู้มีวินัยจึงเป็นแนวความคิดที่สำคัญของการบริหารและจัดการศึกษาในปัจจุบัน การตั้งกฎ ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ควรให้มีความสอดคล้องทั้งในทางปฏิบัติ และความเป็นไปได้กับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้นักเรียนซึ่งเป็นผู้ที่จะได้รับผลกระทบโดยตรง สามารถปฏิบัติได้โดยไม่เกิดความรู้สึกขัดแย้ง คับข้องใจ พร้อมทั้งจะปฏิบัติตาม ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการบริหารงานวินัยนักเรียน ให้ประสบความสำเร็จสูงสุด (สุชาติ รมโพธิสาร, 2547 : 37)

วินัยมีความสำคัญและจำเป็นต่อมนุษย์ทุกคนซึ่งบุคคลสามารถใช้เป็นสิ่งช่วยเหลือเพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข บุคคลถ้าหากขาดซึ่งการมีวินัยแล้วจะมีความอยากลำบากในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมและจะเป็นปัญหาต่อสังคมโดยรวม วินัยเป็นสิ่งควบคุมพฤติกรรมของคน

ในสังคม วินัยเป็นรากฐานของมนุษย์ ทั้งในระดับบุคคล องค์กร และสังคมเป็นข้อปฏิบัติเพื่อให้มนุษย์อยู่ร่วมกัน และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (กฤษจา ดอนทอง, 2549 : 13)

หากเราต้องการที่ปลูกฝังความมีระเบียบวินัย และวินัยในตนเองให้คนในชาติ ก็ควรที่จะปลูกฝังวินัยให้กับเยาวชน โดยเริ่มตั้งแต่เด็ก เพราะเด็กยังไม่เคยมีความเคยชินกับพฤติกรรมไร้ระเบียบวินัย นั่นคือ พฤติกรรมของเด็กอยู่ในประพฤติกรรมที่ไม่มีทิศทางที่แน่นอนเด็ก ๆ จะมีพฤติกรรมไปในทางใดจึงขึ้นอยู่กับบุคคลและสภาพแวดล้อมของเขา การปลูกฝังความมีระเบียบวินัยที่ดีที่สุด คือการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) เพราะบุคคลจะรับเอาทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อต่าง ๆ ในสังคมมาเป็นของตน การถ่ายทอดทางสังคมทำได้ ทางตรง คือ การอบรมสั่งสอน การลงโทษ และให้รางวัล หรือทางอ้อม ได้แก่ การเป็นแบบอย่างให้มีการเลียนแบบ เป็นต้น (สิรินภรณ์ บุญสำเร็จ, 2546 : 27)

หลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ได้ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาการให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาการทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559 : 4)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) นอกจากนี้แนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และ บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้การดำเนินการคือ เรื่อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ (5) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม ที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542)

สังคมจะเกิดความสุขได้นั้นเนื่องจากความมีวินัยของคนในสังคม อันมีความจำเป็นที่ทุกคนจะต้องยึดถือปฏิบัติตามที่สังคมกำหนด ถ้าสังคมขาดระเบียบวินัยอาจจะนำมาสู่ปัญหาต่าง ๆ ข้างต้น การสร้างระเบียบวินัยในสังคมจึงจำเป็นต้องวางรากฐานให้กับสมาชิกในสังคมตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเด็กคือบุคคลที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย นับว่าเป็นสิ่งจำเป็น เพราะวินัยเป็นสิ่งสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคม ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โรงเรียนจึงต้องแนะแนวทางให้นักเรียนสามารถประพฤติตนให้เป็นผู้มีวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีวินัยในตนเอง (พงษ์ศักดิ์ นามทอง, 2547 : 26)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ โดยมีตัวบ่งชี้ คือ ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ เช่น การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา โดยเฉพาะการเข้าแถวเคารพธงชาติ และปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ความสุภาพเรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และมีมารยาท เช่น มารยาทในการรับประทานอาหาร ผู้เรียนมีความประหยัด ได้แก่ การใช้ทรัพย์สินของโรงเรียนอย่างประหยัด การใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างคุ้มค่า และเข้าร่วมกิจกรรมการประหยัด ผู้เรียน มีความเกรงใจผู้อื่น มีความเมตตา กรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักบริจาคทรัพย์สินเพื่อผู้อื่น หรือเพื่อส่วนรวม การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสถานศึกษาและท้องถิ่น การปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม มีส่วนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและสังคม ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ เช่น การปฏิบัติตามระเบียบการสอบไล่ การไม่ลอกการบ้าน และทรัพย์สินไม่สูญหาย เหล่านี้เป็นต้น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชน, 2547 : 23 – 27)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดหมายเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษา คือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยหลักสูตรได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

ดังนี้ (1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (2) ซื่อสัตย์ (3) มีวินัย (4) ใฝ่เรียนรู้ (5) อยู่อย่างพอเพียง (6) มุ่งมั่นในการทำงาน (7) รักความเป็นไทย (8) มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3 – 5)

ปัจจัยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับวินัยนักเรียนนักศึกษา ได้แก่ ปัจจัยจากตัวนักเรียนนักศึกษา และปัจจัยจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อวินัยนักเรียนนักศึกษาทั้งโดยตรงและทางอ้อม ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม สภาพแวดล้อมที่เป็นรูปธรรม คือ สภาพแวดล้อมทางกาย ได้แก่ สภาพต่าง ๆ ที่มีมนุษย์จัดทำขึ้นมา เช่น อาคาร สถานที่ ภูมิประเทศ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สามารถมองเห็นและจับต้องได้ ส่วนสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรมคือ ระบบคุณค่าที่ยึดถือปฏิบัติเกี่ยวข้องกับกลุ่ม สังคม ความรู้ ความคิด ฯลฯ ส่วนสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นการผสมผสานกันระหว่างหลักสูตร เนื้อหาสาระของวิชาที่เรียน ครู ภาวะเยียบข้อบังคับ การปกครอง และเพื่อร่วมชั้นเรียนร่วมสถานศึกษา สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน ทั้งในด้านการพัฒนาความคิด การสร้างเสริมประสบการณ์ การปรับตัว และบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับสภาพและการดำรงชีวิตในสังคม ปัจจัยสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการมีวินัยของนักเรียนนักศึกษา บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นต้น (กฤษจา ดอนทอง, 2549 : 41) นอกจากนี้ จิตลักษณะ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ทศนคติ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียน และยังรวมไปถึงสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การอบรมเลี้ยงดู ก็ส่งผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียน นักศึกษา เช่นกัน (ธัญญรัตน์ โปธิสาร, 2548 : 125 - 129) นอกจากนี้สถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อแนวคิด พฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลอย่างมากที่จะสร้างเสริมตัวเด็กและวัยรุ่นให้เป็นบุคคลที่มีประโยชน์แก่ตนเองและสังคม เพราะเด็กและวัยรุ่น เป็นวัยแห่งการปรับตัว การแสดงตัว ก่อปัญหา มีความเครียดทางอารมณ์ และเป็นวัยที่จะเสาะแสวงหาตนเอง พร้อมทั้งพัฒนาบุคลิกภาพและพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง ดังนั้นครอบครัวจึงมีอิทธิพลที่จะพัฒนาเด็กไปในทางที่ดีหรือเลวก็ได้ (สายใจ อางองค์, 2545 : 1)

ผู้รายงานในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนระพีวิทยาคม ได้รับคำสั่งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนตั้งแต่วันที่ 22 ตุลาคม 2558 และได้ดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาของนักเรียนโรงเรียนระพีวิทยาคม อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษาปีการศึกษา 2559 - 2560 สำหรับปีการศึกษา 2560 จากผลการคัดกรองนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบมีนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา ด้านการเรียน ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม ด้านสารเสพติด และด้านพฤติกรรมทางเพศ จำนวนมาก ซึ่งมีสาเหตุมาจากนักเรียนขาดวินัยในตนเอง ขาดความตระหนักในการตั้งใจเรียน เป็นสาเหตุให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตกต่ำ โดยสามารถแสดงข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา ปีการศึกษา 2560 ดังตาราง 1 - 2

ตาราง 1 แสดงผลการสรุปจำนวนและร้อยละของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา
ปีการศึกษา 2560 จากผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามเกณฑ์การคัดกรอง
นักเรียน โรงเรียนตระพังพิทยาคม

ผลการคัดกรอง	ปีการศึกษา 2560			
	นักเรียน ทั้งหมด	กลุ่มเสี่ยง และมี ปัญหา	กลุ่มเสี่ยงและมี ปัญหาต้องส่งเสริม วินัย	คิดเป็นร้อยละ
ด้านการเรียน	133	24	24	18.05
ด้านสุขภาพร่างกาย	133	3	-	2.26
ด้านสุขภาพจิตและ พฤติกรรม	133	3	3	2.26
ด้านเศรษฐกิจ	133	17	-	12.78
ด้านการคุ้มครองนักเรียน	133	5	-	3.76
ด้านสารเสพติด	133	22	22	16.54
ด้านความปลอดภัย	133	7	-	5.26
ด้านพฤติกรรมทางเพศ	133	12	12	9.02
รวม		93	61	-

จากตาราง 1 แสดงผลการสรุปจำนวนและร้อยละของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ปีการศึกษา 2560 จากผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน โรงเรียนตระพังพิทยาคม จากนักเรียนทั้งหมด จำนวน 133 คน โดยมุ่งเน้นเฉพาะพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ต้องแก้ไขโดยใช้กระบวนการส่งเสริมวินัยนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม ด้านสารเสพติด และด้านพฤติกรรมทางเพศ โดยสามารถเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ด้านการเรียน จำนวน 24 คน ด้านสารเสพติด จำนวน 22 คน ด้าน พฤติกรรมทางเพศ จำนวน 12 คน และด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 61 คน

ตาราง 2 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนตระพังพิทยาคม โดยแสดงเป็นค่าเฉลี่ย ร้อยละตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2560

ลำดับที่	กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ร้อยละ)
1	ภาษาไทย	62.29
2	คณิตศาสตร์	58.97
3	วิทยาศาสตร์	69.85
4	สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	64.13
5	ภาษาต่างประเทศ	60.02
6	สุขศึกษาและพลศึกษา	73.33
7	ศิลปะ	71.25
8	การงานอาชีพและเทคโนโลยี	66.00
เฉลี่ยทุกกลุ่มสาระ		65.73

จากตาราง 2 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ปีการศึกษา 2560 เฉลี่ยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ร้อยละ 65.73 โดยสามารถเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ค่าเฉลี่ยร้อยละ 73.33 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 71.25 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 69.85 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยร้อยละ 66.00 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยร้อยละ 64.13 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ค่าเฉลี่ยร้อยละ 62.29 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 60.02 และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ค่าเฉลี่ยร้อยละ 58.97

จากข้อมูลที่ได้มาดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าสาเหตุของปัญหาที่สำคัญ คือ นักเรียนขาดวินัยในตนเอง ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และขาดความตระหนักในการศึกษาเล่าเรียน ดังนั้น การมีวินัย การรู้จักหน้าที่ของตนเองเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจเรียน ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง ซึ่งจากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติของนิสิตพยาบาล ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของรุ่งฤดี กล้าหาญ (2557 : บทคัดย่อ) พบว่าความมีวินัยในตนเองมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร เจตคติต่อวิชาชีพ สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, $\bar{X} = 3.66$, $\bar{X} = 3.57$, $\bar{X} = 3.91$)

และ $\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ ปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า การเอาใจใส่ในการเรียนของ ผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) และปัจจัย ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ด้านคุณภาพ การสอนของ อาจารย์นิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.12$) สภาพแวดล้อมในการเรียน ภาคนปฏิบัติ และการจัดการเรียน การสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$ และ $\bar{X} = 3.64$) ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ นรกรร พลหาญ และสมสมร เรืองวรบุรณ์ (2555 : 33- 34) ที่พบว่าความมีวินัยใน การเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างนิสิต พยาบาลเช่นกัน ซึ่ง ในการเรียนภาคนปฏิบัติ ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติอาจารย์ได้จัด ปฐมนิเทศ และเคร่งครัด ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ วิชาชีพ กฎระเบียบ และความมีวินัย เพราะถ้าขาดความมีวินัย จะส่งผลกระทบต่อด้านลบกับแหล่งฝึก ผู้ร่วมงานและความ ปลอดภัยของผู้ใช้บริการ ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543 : 3) เสนอว่า ความมีวินัยคือ คุณลักษณะจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้บุคคลนั้นสามารถควบคุม ตนเองและปฏิบัติตามระเบียบ กฎกติกาของสังคมเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม

ผู้รายงานได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาและส่งเสริมวินัยนักเรียน โดยมุ่ง ศึกษาวินัยด้านความรับผิดชอบ ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของ สังคม ซึ่งถ้าหากโรงเรียนได้ดำเนินการส่งเสริมวินัยนักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จากการศึกษา งานวิจัยต่าง ๆ อาจส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น จึงมีความมุ่งมั่นตั้งใจต่อการ แก้ปัญหาดังกล่าว โดยได้มีแนวคิดจัดทำโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียนขึ้น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดีขึ้น และกำหนดให้การพัฒนาส่งเสริมวินัยนักเรียน เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนระพีวิทยาค ม ปีการศึกษา 2561 – 2562 เป็นสองปีแห่งการสร้างความเป็นเลิศ ซึ่งมียุทธศาสตร์ย่อย 5 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ยุทธศาสตร์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนา ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาครูและ บุคลากร 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวินัย คุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทย จิตสาธารณะและวิถีชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยศาสตร์พระราชา และ 5) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการ แข่งขันทักษะทางวิชาการของนักเรียน โดยได้นำเอาระบบบริหารจัดการตามวงจรคุณภาพของ ดร. เอดวาร์ด เดมมิ่ง (PDCA) มาใช้ในการควบคุมการดำเนินโครงการควบคุมไปด้วย ซึ่งประกอบด้วย การ วางแผน (Plan) การปฏิบัติงาน (Do) การตรวจสอบผล (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Action)(สม ศักย์ สิ้นธุระเวชญ์ (2542 : 180 - 190) ซึ่งผู้รายงานมีความมุ่งหมายว่าการส่งเสริมวินัยนักเรียนครั้งนี้ จะส่งผลต่อความสำเร็จตามเป้าหมายโรงเรียนระพีวิทยาคมอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้เป็น ตัวอย่างและเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนละการยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของโรงเรียนอื่น ๆ ที่ประสบปัญหาคล้ายกันได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการรายงานโครงการ

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน โรงเรียนตระพังพิทยาคม
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินการโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน โรงเรียนตระพังพิทยาคม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตเนื้อหา

รายงานโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน โรงเรียนตระพังพิทยาคม ดำเนินการด้วยกระบวนการพัฒนาคุณภาพ ใน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ/ประเมินผล ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. ประชากร ได้แก่ 1) ครู จำนวน 14 คน 2) นักเรียน จำนวน 160 คน และ 3) ผู้ปกครอง จำนวน 160 คน รวม จำนวน 334 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ครู จำนวน 14 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง Purposive Sampling) 2) นักเรียน จำนวน 60 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (จากนักเรียนทุกระดับชั้น ระดับชั้นละ 10 คน และ 3) ผู้ปกครอง จำนวน 60 คน ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง จากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวม จำนวน 134 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

1. สภาพการดำเนินการส่งเสริมวินัยนักเรียน
2. ผลการคัดกรองตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
3. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน
4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน
5. ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน หมายถึง โครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน ตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2561 ของโรงเรียนตระพังพิทยาคม ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ดังนี้

1.1 กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่ดั่งงาม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน โรงเรียนตระพังพิทยาคม 6 กิจกรรม ย่อย ได้แก่ 1) กิจกรรมการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ 2) กิจกรรมพัฒนาจิต 3) กิจกรรมนั่งสมาธิ 4) กิจกรรมพันธสัญญาต่อบิดามารดา และ 5) กิจกรรมสวดมนต์

1.2 กิจกรรมเสริมสร้างควมมีวินัยของนักเรียน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน โรงเรียนตระพังพิทยาคม 5 กิจกรรมย่อย ได้แก่ 1) กิจกรรมวินัยจราจร 2) กิจกรรมการส่งเสริมความสะอาดภายในโรงเรียนและตนเอง 3) กิจกรรมพี่สอนน้องน้องเคารพพี่ 4) กิจกรรมวินัยเชิงบวก และ 5) กิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีและสร้างจิตสาธารณะ

1.3 กิจกรรมป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน โรงเรียนตระพังพิทยาคม 4 กิจกรรมย่อย ได้แก่ 1) กิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เรื่องคุณแม่วัยใส 2) กิจกรรมสุ่มตรวจสารเสพติด 3) กิจกรรมกีฬาเพื่อสุขภาพ และ 4) กิจกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. สภาพการดำเนินการส่งเสริมวินัยนักเรียน หมายถึง การดำเนินการส่งเสริมวินัยนักเรียนใน 3 กิจกรรม ประกอบด้วย (1) กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่ดั่งงาม (2) กิจกรรมเสริมสร้างควมมีวินัยของนักเรียน (3) กิจกรรมป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน หมายถึง การศึกษาสภาพปัญหา ประชุมคณะกรรมการบริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ประชุมชี้แจง จัดทำโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน และจัดทำปฏิทิน ดำเนินการส่งเสริมวินัยนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน หมายถึง การดำเนินการตามโครงการและดำเนินงานตามกรอบกิจกรรมที่กำหนด คือกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่ดั่งงาม กิจกรรมเสริมสร้างควมมีวินัยของนักเรียน และกิจกรรมป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ/ประเมิน หมายถึง การนิเทศ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินการส่งเสริมวินัยนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานทุกสัปดาห์อย่างต่อเนื่อง เพื่อร่วมกับทบทวน ตรวจสอบและดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน และปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้านการติดตาม ประเมินผลให้ครูดำเนินการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ รายงานโครงการตามแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวกับการส่งเสริมวินัยนักเรียน รวบรวมปัญหา ข้อเสนอแนะ และผลการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ

3. **ผลการคัดกรองนักเรียนด้านการเรียน** หมายถึง ผลการคัดกรองนักเรียนที่ผ่านการร่วมกิจกรรมของโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน โรงเรียนตระพังพิทยาคม ในด้านการเรียน ด้านสุขภาพจิต และพฤติกรรม ด้านสารเสพติด ด้านพฤติกรรมทางเพศ

4. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษาของโรงเรียนตระพังพิทยาคม ในปีการศึกษา 2560 และ ปีการศึกษา 2561 ใน 8 กลุ่มสาระ

5. **ความพึงพอใจ** หมายถึง ความพึงพอใจของครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการดำเนินการโครงการส่งเสริมวินัยนักเรียน โรงเรียนตระพังพิทยาคม

6. **ครู** หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนตระพังพิทยาคม ในช่วงปีการศึกษา 2561

7. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาที่โรงเรียนตระพังพิทยา ในช่วงปีการศึกษา 2561

8. **ผู้ปกครองนักเรียน** หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้อุปการะนักเรียน ตามทะเบียนนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนตระพังพิทยาคม ในช่วงปีการศึกษา 2561

ประโยชน์ที่ได้รับจากการรายงานโครงการ

1. เป็นข้อมูล/สารสนเทศ สำหรับผู้บริหาร และครูโรงเรียนตระพังพิทยาคม นำไปวางแผนพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. เป็นข้อมูล/สารสนเทศ สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน ของโรงเรียนตระพังพิทยาคมต่อไป และเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาอื่นนำไปเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนในสถานศึกษาของตนเอง